

Warto zapamiętać:

- Od połowy XIII w. społeczeństwo europejskie zaczęło oddalać się od systemu feudalnego.
- W późniejszych epokach możemy zaobserwować liczne relikty feudalizmu. Głęboko zakorzeniony system zależności poszczególnych grup społecznych, uprzywilejowana rola warstwy najwyższej, funkcjonowanie poddaństwa były tego dowodem. Dopiero rewolucja francuska, a w Anglii wojna domowa z połowy XVII w., zlikwidowały liczne relikty świata feudalnego. Na ziemiach polskich likwidacja poddaństwa nastąpiła dopiero w XIX w., de facto w XX w.

Ciekawostki:

- Na wyspie Sark położonej na Kanale La Manche 32 kilometry od wybrzeża Normandii zachowały się liczne przykłady prawa średniowiecznego.
- Prawo męża do wychłostania żony.
- Średniowieczny zwyczaj *Clameur de Haro*, który pozwala obywatelowi na zwołanie sądu do rozpatrzenia sprawy w sytuacji, gdy uważa on, że jego prawa zostały naruszone.
- Instytucja "prawa pierwszej nocy" przysługująca seniorowi wyspy.
- Senior Sarku ma prawo egzekwować od każdego dzierżawcy posiadanie muszketu na wypadek konieczności obrony wyspy.
- Sark jako ostatni kraj w Europie zrównał prawa kobiet i mężczyzn w zakresie dziedziczenia. Wcześniej pierwszeństwo w dziedziczeniu mieli synowie (w 1999 r.).
- Sark jako ostatni kraj w Europie zachodniej usunął karę śmierci w czasach pokoju ze swojego ustawodawstwa (w 2004 r.).

Słowniczek pojęć:

Feudalizm - formacja społeczno-gospodarcza, w której dominowała wielka własność ziemiska. Własność ziemi dawała władzę nad chłopami, którzy utrzymywali i dostarczali dochody swemu panu. Był to również ustrój prawny, oparty na więziach między seniorem i wasalem oraz nadaniu lenna. Dominował w Europie Zachodniej.

Wasal - człowiek wolny, który przysięgał wierność człowiekowi możnemu- swojemu seniorowi. w zamian otrzymywał opiekę i utrzymanie, najczęściej w formie nadania ziemi, zobowiązując się służyć seniorowi radą i pomocą wojskową.

Poddaństwo - położenie prawne i ekonomiczne chłopów w średniowieczu, wyrażające ich zależność od feudała. Poddani chłopci byli zobowiązani do pracy i różnego rodzaju danin na rzecz pana, musieli uzyskać jego zgodę na zawarcie małżeństwa, mieli także ograniczoną swobodę opuszczania gospodarstw.